

el Fester

Butlletí informatiu trimestral de
l'ASSOCIACIÓ DE SANT DARPONIU I SANT SEBASTIÀ
DE XIXONA

xixonenc

SETEMBRE 2001 - NÚM. 11

COMENÇA LA TEMPORÀ !

És un tòpic típic a Xixona, el 25 d'agost comença la temporà, una vegada nets tots els vestits i complements festers els guarden a les golfes, ben tancats perquè no agarren pols.

Però, la Festa, eixa que tants maldecaps fa a alguns, no la podem resguardar en un bon lloc, necessita sempre estar en l'aire, li cal renovació, nous elements puix sinó ho fem així, es pot acabar la flama que l'enlluerna.

Una coneguda em deia fa poc, fent-nos una cervesa: *el festerio debería probar, al menos durante un año, lo que supone trabajar para la fiesta, así comprenderían el esfuerzo que presupone!* A tots ens agrada pagar i bramar, i compte si alguna cosa ix malament! Al cap i a la fi, molta gent que hi treballa acaba cansat i cremat! Sentiu-vos al·ludits, hauríem de rellevar-nos, perquè a tot-hom també li agrada gaudir.

Els Moros i Cristians d'enquany podríem analitzar-los com un dels més perfectes alhora de l'organització i la uniformitat. Els horaris s'han acomplert i respecte a la uniformitat sobta el sopar dels Capitans dels Pirates, on la gent se les va enginyar per anar, fins i tot, amb pantalons blancs (sobra dir que sempre hi ha excepcions, puix no existeix la perfecció!).

L'Escola de Festes pren fermesa, hem tingut els primers onze llicenciats (un de la filà Cavallers del Cid, tres dels Pirates-Mariners i set dels Moros Vermells). Els seu creador, en Jaume Miquel, deixala direcció de l'Associació disgustat per algunes formes preses pel aquest; a Jaume li devem la idea i el llibre de text. Només dir-li que ha sigut un plaer per a la Festa

tindre'l. Ara ens calen nous professors, animeu-vos, no cal cap títol, només, bon fer fester.

El 24 d'agost a la kàbila dels Marrocs es va presentar *La Festa des de dins. La filà dels Marrocs de Xixona*, és el títol del llibre editat per la Filà Marrocs, amb 131 pàgines, dividit en cinc capítols, recull articles, entrevistes i re-

monosíl·lab: SÍ! Els germans Pardo i el matrimoni Bernabeu-Galiana ja ho han passat, més que en vídeos i fotos, els han quedat gravat eixos sentiments dins la ment. Molt de treball però compensat. L'enhorabona en nom de l'Associació.

Per altra banda, quatre joves s'endinsen en l'aventura de ser les figures més importants per a l'any 2002, capficats dins l'any euro. Des d'ací els encoratgem, i ens posem a la seua disposició. Ànim!

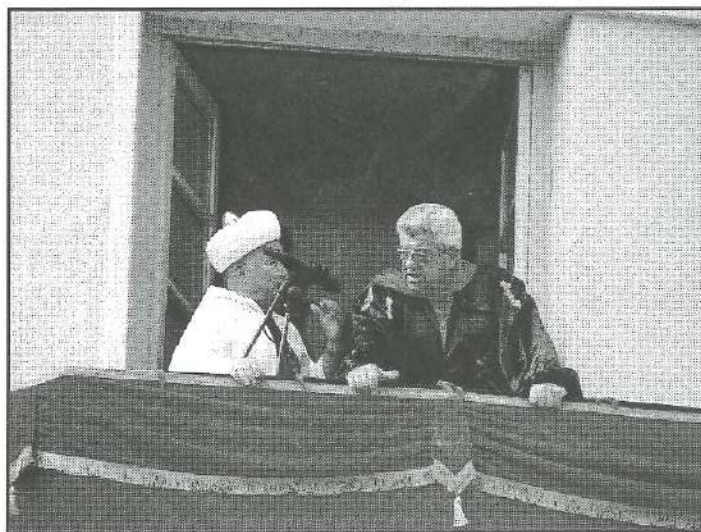
Ja de ple en aquest número que es forneix de crítiques per a la reflexió, tant en les entrevistes, on s'acomiaa l'Ambaixador Moro, Alfonso Zaragoza, i que fa un crit perquè la figura de l'Ambaixador tinga un paper més rellevant dins la Festa, com dels articles. Hem de disculpar l'article d'Antoni Bernabeu i la seua muller doncs la feina de la ressaca festera, els ha impedit escriure'l, malgrat

tot, el tindrem al pròxim número.

El Fester Xixonenc (no només mascles, sinó també femelles) ha de ser crític, com és en la vida real, l'objectiu d'aquesta revista-periòdic trimestral s'ha aconseguit per primera vegada, ser un mitjà purament crític sobre la Festa. Gràcies als que han fet possible aquest número. Malgrat tot, Xixona manca d'un altre instrument de crítica constructiva, allà van quedar *La Societat*, el *Guai!* Xixona necessita gent per fer aquests projectes i que el poble bulla.

Només ens cal, donar les gràcies a les fil·laes, els festers i les festeres i al poble de Xixona per aquestes festes de Moros i Cristians.

Josep Miquel Arques

Agapito Nicolau i Francisco Ballester, Festers de l'any 2001 (15-VIII-2001)

portatges que s'han escrit sobre la Filà Marrocs a diferents mitjans de comunicació en els últims 50 anys. També inclou fotografies inèdites i les memòries de José Eliseo Arques Masia, El tio Punyal, i d'Alberto López Mira (Alberto Fajardo), a més de tots els Marrocs que han aportat algun escrit, que en són prou. Dos marrocs l'han treballat durant dos anys, Josep Manel Mateo i Amand Picó. Un projecte milionari costejat per la mateixa filà. El llibre fa història i farà història. Es pot comprar, al preu de 1500 ptes., als llocs habituals.

Les capitànies de festes han estat brillants. Vaig tindre l'oportunitat de preguntar-los, només acabada la desfilada d'Alçaments de Capitans, si havia valgut la pena. La resposta amb un sols

LES PRIMERES FESTES DEL XXI

Avui retorne a la faena; llegeix a la premsa que el nombre de baixes laborals per depressió post-vacances augmenta cada any. Em sembla que jo sóc babau perquè estic deprimit com el que més però, mai no demane la baixa. La veritat és que hauria de demanar-la cada dilluns i no és pla.

Les festes semblen ja llunyanes, malgrat que quan escric encara pengen banderoles i pendons, que (ens) queden molts deutes per pagar i que la ressaca festera ha durat enguany una mica més del corrent.

Van començar amb la presentació de *El Programa*, que eixe és el nom de la revista de festes des d'enguany. L'acte va ser simpàtic com sempre, és l'avís de la Festa, però també com sempre sense *El Programa*; bé per dir la veritat, en vaig poder fullejar un; venia prenyat d'articles i fotos de tot tipus, incloent la nova secció "Un buit en l'esquadra" que resultà molt emotiva. Jo, que el llegeix de cap a cua, cada any tarde més en acabar-me'l, però no em deixes res, ni tan sols la *Crònica de 2000* del nostre cronista de festes, a qui encara li falta una mica de pràctica però, entusiasme li'n sobra (je, je). La portada i cartell oficial de festes no m'ha agradat: pobra, gens original i sense identitat; però hi havia poc on triar; no sé jo si amb més diners o més publicitat es podria elevar el nivell.

El senyal en particular i els soparets en general han sigut, com sempre, un goig; després de veure el poble desert la meitat de l'estiu, l'animació d'eixos dies el rejuvenia. Enguany ens han donat als cristians l'oportunitat de desfilar darrere dels moros; imagine que hi hauran opinions per tots els gustos, però a mi això d'esperar tant per desfilar... (no vull dir-te els Pirates) m'ha costat molts diners i alguna ressaca en "roncitos" del Barbarat; ... serà la falta de costum.

A destacar els actes en el parc del *Barranc de la Font* que li han donat un paper molt interessant que caldria potenciar i millorar. Em quede amb l'actuació de la colla "Els Arreplegats" als que felicite. Els xiquets, els pobres, sí

que han estat un poc oblidats enguany, perquè si no comptem "la gran banyà" com acte infantil, poca cosa han tingut. Per altra banda, i fora

de Moros i Cristians, l'organització (no sé de qui) en el tema d'actes i d'horaris no ha sigut massa brillant: el dia del Correfoc hi havien fins tres versions de l'hora de començament; a la fi va començar a la una, que és una hora molt "familiar" i el concert de després al pati de les escoles ...ja les tres de la matinada! A més que el pobre San Bartolo s'ha quedat un altra volta en fóra de joc, l'intent de mantenir la festa fins el dia 24 no s'ha fet molt bé que diguem.

Els Tres dies mai no em defrauden: els millors de l'any. No sé si a la banyà els canyetos vam molestar algú fen porquera, que ens disculpen però portàvem dos "novatos" maurets que havia que emplomallar. Per cert, que a l'aplegar als Terraets em desvie a casa a posar-me pantaló llarg per a desfilar (reglament) i després a la Plaça em trobe a quantitat de personal amb els genolls a l'aire; en eixa qüestió sempre vaig al revés, no sé si comprar-me un *kilt* escocès per anar fresquet i legal.

L'Entrà perfecta d'organització; hi ha qui protesta de tanta empenta, però val la pena: l'espectacle guanya, el públic guanya, la Festa guanya ... el fester guanya. Sé que són molts els que se sacrifiquen per aconseguir-ho, però jo felicite a l'amic Alfred com a representant de tots ells. Les dues capitànies em van encantar, però si he de triar una sola cosa em quede amb l'esquadra de cavalls de Toni "Frància". Mentre veia passar als Cavallers un "torruà" em va preguntar si eren la filada alferes; li vaig explicar que no, però no sé a l'any que ve que faran.

De la resta de la Festa faré un repàs pel damunt: A l'Ambaixada del Contraban, els

Colla Dolçainers i Tabaleters i Concert de la Torre Grossa al Barranc de la Font (9-VIII-2001)

Vermells han millorat el seu sistema de fer-se amb la propina que Ferrete júnior ofereix als canyetos per poder entrar a la Plaça; ara ja es fan amb tot el pot. L'eixida de Missa, que era un desfílada lleugera i alegre, està fent-se lenta i pesada (amb el sol que cau), i jo crec que perd molt. El kabileo, a Manhattan-sur, va estar molt animat i molt calorós malgrat l'invent dels Mariners per crear un microclima; potser falta una barra popular o municipal per a que tothom pugui fer-se un colpet encara que no conega cap fester. Les Ambaixades del Moro i del Cristià queden espectaculars gràcies als Cavallers i Caimans: "chapeau". La retreta té enguany un guanyador clar, els pirates i el seu "Asco", sense oblidar les "obres" dels Vermells o els balls del divuit dels Verds. Pel que fa a la Processó, comença prou bé però a la fi els Sants van quasi sols del Pepet a l'església; jo pense com el cura: ningú està obligat a eixir, però si ho fas, fes-ho bé.

Però hi ha hagut un altra qüestió digna de comentar-se i jo no me n'aniré sense clavar-hi mullada. Em refereix a l'article de "Caboteta" a *El Programa* i les seves conseqüències: la resposta d'Adrià Espí des d'Alcoi i la reacció del president de la nostra Associació. La forma de l'article en qüestió, és cert, és excessiva, al menys quan posa minúscules a la Festa i als feters alcoians; però el fons expressa una opinió sobre les Festes d'Alcoi que serà molt discutible però, també respectable; a més, el que al final es posa damunt la taula és una discussió que està al carrer: ¿com volem els xixonencs que siga la nostra festa? Caboteta té clar com no vol

Filà
Kaimans
 XIXONA

LA MURGA
LLESQUERIA
 C/ Alacant, 18 C
 Tel. 965 61 26 29
 XIXONA

GJ S.L.
COMERCIAL
GARRIGÓS JORNET, S.L.
 Distribuciones Exclusivas de Alimentación
 Ctra. Nacional 340, km. 765
 Tel. 965 61 28 11
 E-mail: comercial@pablogarrigos.com
 XIXONA

CENTRE DE FISIOTERAPIA
I RECUPERACIÓ
FUNCIONAL
Fernando Nicolau
 C/ Barcelona, 1 bajo
 Tels. 965 61 32 31 - 965 61 04 62
 JIJONA

XIXONA.NET
ISIDRO BERNABEU
 Tel. 965 610 444
 isidro@xixona.net
 C/ Alcoy, 31 - XIXONA

que siga i ho diu a això sí, amb molta poca delicadesa.

El Consell de Redacció del Programa, que té molta cura amb ell i li dedica moltes hores i molta faena, va considerar que no devia "censurar" l'article per poc que li agradés i el va incloure, prenent una decisió que jo crec adequada per respectuosa amb la llibertat d'expres-

sió, i que en qualsevol cas era seua. Per això la resposta d'Adrià Espí que, deixant a banda els insults personals a Caboteta, qualifica a l'esmentat consell de "alevoso", "felon" i "rastrero" és com a poc injusta. Però més injusta trobe l'actitud del president de l'Associació, Bernat Garrigós, que no sols no ha defès mínimament als seus col·laboradors, sinó que "ha cesado ful-

minantemente al responsable" del millor equip de redacció que mai no ha tingut *El Programa*; sembla que, per a ell, la llibertat d'expressió està per davall de cert protocol. Ho sent, i més perquè aprecie a Bernat, però crec que no ha estat encertat.

Que l'hivern us siga lleu.

Toni Llorens Filliol

GENT SENSE COMPLEXOS

Tota la vida he sentit dir aquella famosa frase de "fins que no sigues pare, no menjaràs ous" referint-se com ja sabeu tots, que no li dones el valor que has de donar a moltes coses d'aquesta vida fins que les experimentes per tu mateix, i és en aqueix moment (i no abans) quan li dones el valor que es mereix.

Bo, perquè encara que nosaltres ja teníem alguns coneixements sobre aquestes experiències, aquest ha sigut l'any (i no un altre) en el que hem confirmat totalment aquestes bones valoracions, que es mereix la gent que hem tingut al nostre costat durant tot el temps que ha durat (abans, durant i després) el nostre esdeveniment fester més important. Gent que no ha tingut mai en compte on havia d'anar en el moment de l'entrada, ni quin artefacte havia d'atrossegat en aqueix moment, ni quin paper havia d'exercir en la representació que volíem transmetre al públic aqueixa vesprada, etc. . .

Per regla general en aquest poble (aquesta és la nostra opinió), quan vas a algú i li preguntes si vol formar part del boato, la immediata és contestar-te: "Sí, però jo isc en una esquadra. A mi no em poses a esmentar res".

Sense menysprear a ningú, i respectant a tot el món, ens dóna la impressió que la gent creu que eixint en alguna esquadra i amb un vestit de lloguer, té molta més categoria i fins i tot és més fester que la gent que va "espantant quelcom" o exercint un altre paper que no siga l'anar formant esquadra. Res més lluny de la nostra opinió.

(sense ofendre a ningú) és pura categoria.

El nostre sincer agraïment a tota la gent que ha col·laborat amb nosaltres, i en general, a tota aquesta gent sense complexos, que no posa cap impediment però en cap moment; començant pels KAIMANS, que ha sigut el grup més nombrós, amb les hawaianes al cap, capitanejades per Irune, Lola Sanz, Mariví, Pili, etc., passant pels Marrocs, Llaurdors i sense oblidar-nos del grup de Moros Verds, que són un clàssic ja en totes les ostentacions (Llanterna, Pica, Marcos Marina, Tocha, etc.).

No ens oblidarem tampoc de la gent que normalment no ix a festes, però que col·labora i treballa en això més que molts dels què ixen (brodadores, modistes, mecànics, monitores, etc.) o com Pacha, Sento el Rei i Conchi "la panaera" que no els ha importat l'horari ni la quantitat.

Ens hem deixat per als últims a la família, i amics amigues més pròxims que han

estat al peu del canó les hores que han fet falta i fins i tot, han fet hores festives i nocturnes. Sense cobrar-les. Menos mal.

Juan José i Vicente PARDO LÓPEZ
 Capitans Cristianes 2001

Gent espantant en un moment de l'Entrà en el Boato dels Pirates-Mariners (15-VIII-2001)

Si ens hem animat a escriure aquestes línies, és per a confirmar públicament que enguany el meu germà i jo "hem sigut Pares i, per tant, hem menjat ous", i ens agradaria donar el nostre total suport i admiració per aquesta gent que passa totalment d'aquesta sèrie de "condicions". Això per a nosaltres

**MOROS
 VERMELLS**

XIXONA

**AEX
 XIXONA**

CRÍTICA DE TRES DIES

Ja feia temps que volia escriure en *El Fester Xixonenc* però mai sabia sobre que escriure i em posava, em tornava a posar, i no! Però després d'aquestes festes i seguint el consell d'una amiga que tots coneixeu ("Tu escriu el que veges i de la forma que ho penses") he pogut escriure aquest primer article que m'ha il·lusionat molt, així que, segurament en tornareu a veure un altra vegada per aquests fulls.

Per ser el primer article que faig no vull estendre'm molt així que sols faré una petita crítica del que m'han paregut els tres dies de festes. Per què? Doncs perquè no vull agafar també els soparets ja que començaria i mai acabaria. Que si el gotet, la vestimenta, les típiques ulleres de sol (Que ja és hora que l'Associació agafe cartes en l'assumpte). També caldria millorar allò del fes (els moros el tenen que dur, o no?) però el que no és possible es veure mitja esquadra amb fes, després dos sense, un si, i a la punta dos sense borla. Açò és una conya! S'ha de dur, si o no? - Doncs si - Diria l'Associació- Aleshores que s'obligne!

I tampoc vull clavar-me molt en la setmana cultural que per cert aquest any, el poc que he vist m'ha agradat, el dia de Tres Fan Ball hi havia prou gent al Para-sol, però faltava participació. Animeu-vos que no passa res per que vos vegen ballant! Ja el que es va fer després de les festes va ser un poc desastre. A *El Programa* no coincidí res, a la dansa no es va presentar pràcticament ningú, que facen un concert a la porta de l'Ajuntament i que no haguera cap cadira, i el de posar el castell de focs a les dotze de la nit... un poc tard si que hi és!

Però bé, anem al que anem, els tres dies de festes i com no també la nit del soparet. Divendres 17 d'agost: Al Barbarat ja pràcticament picats, són les vuit a desfilars. És la desfilada dels xiquets, majors darrere de la banda i xiquets davant, però quina és la diferència entre uns i altres (segons la filada), edat (14, 16 o 18 anys?) comportament, aparença, o... (com aparenta en moltes filades), altura (més alts que el delegat darrere i més xiquetets davant). Aquest és un desfile en el que es podria progressar molt. Si és el desfile dels xiquets, eixen soles els xiquets! Per què hi ha d'haver un "apegató" a la part de darrere? (li done l'enhorabona als Vermells en aquest sentit). L'Associació hauria de fer alguna cosa.

Dissabte 18 d'agost: A les vuit i mitja del matí és la Presentació de Bandes un acte que cada vegada hi va més gent però, que falta la participació de molts festers (encara que sols siga fent embalum), va estar molt bé fins a meitat que un parell de les bandes van retardar fent, que ja no s'acompliren els horaris. Per cert, per part dels Grocs va haver un problema, van deixar a la banda sense ningú (ni delegat ni suplent, ningú) algú haguera pogut eixir amb

la banda, encara que no portarà la placa perquè, Grocs si que hi havia mirant la Presentació de Bandes.

La Banyà va anar amb una puntualitat massa exagerada però bona, no hi havia gran cola a la bassa de l'asil i va ser aplegar a la Plaça i al poc a desfilars.

L'Entrà com sempre espectacular, ningú s'esperava que les capitanes foren com han sigut. He sentit molts comentaris de què al capità moro no destacava, però per què?

Caldria felicitar a l'Associació i a Festers en Acció (per cert, jo vull fer-me, què s'ha de fer? Algú podria comentar-ho a *El Fester Xixonenc*) pels horaris complits a la perfecció. El que encara cal millorar molt més és que al *Guió de l'Entrà* l'ordre de les esquadres i el boato, jo comprenc que això és difícil i complicat, perquè l'ordre estableixen les filades i després li ho passen a l'Associació i ella a Josep i Jaume (Els que han fet el Guió).

Diumenge 19 d'agost: El dia de les Ambaixades (podria anomenar-se). Ambaixada Contrabandista, bé, igual que sempre i continue en la meua opinió de que podria eliminar-se el tros de "Compañeros fuera capas" perquè hui en dia els Contrabandistes no duen capes. La dels Pirates, aquest any s'han superat (això de la capitania) han canviat la cadira de sempre per un cavall, encara que per a mi, és millor la cadira (queda molt més real amb la seva ambaixada).

Per a l'eixida de missa, el mateix de sempre Canyetos embrutant la baixada, enguany els Kaimans de copions. I això si, per a enguany els Kaimans ja no cabien en el pal·li, i l'han tingut que deixar a la kàbila.

Kabileo, a la una, aquesta és la primera vegada que es fa, o què? (mai ha aparegut a les instruccions festives) tot aquest acte es concentra al carrer Barcelona i cada filada organitza el seu, però, ostres! No seria millor fer una barra comú a totes les filades! Es podria posar una barra de punta a punta del carrer, una ombrel·la comuna, quatre o cinc bandes i que no pare la música en tot el kabileo, i també, no estaria de més copiar la idea als Pirates i posar el polvoritzador de l'aigua; i a una certa hora tots a dinar a les kàbiles, que estarien netes i preparades per al dinar. A veure si per a l'any que ve millorem un poc en aquest acte!

Alardo, assegut en una de les tantes cadires d'enfront del Miquet i intentant que no se m'omplira la terrina de mantecao de pólvora, em vaig adonar de que cada vegada participen més dones en l'Alardo, però, no és només açí, sinó que cada vegada participen més dones en les Festes. Enhorabona! A totes les dones festeres (i també a totes les que col·laboren en la festa: planxar camises, llavar-les, dur els xiquets a la carrossa, etc). Espere que continue així en tots els actes i que cada vegada isquen més

dones a les Festes.

A part d'açò també m'adone que l'Alardo retarda molt la resta dels actes que van després, a veure si també que ens eix l'Entrà anem a cagar-la en l'Alardo. Tot es causat principalment pel lloc que hi ha entre filà i filà, a veure si millorem els horaris de l'Alardo que fins ara no som gens puntuals. I n'hauria que puntualitzar un aspecte en les Instruccions Festeres on diu: "La disparada s'efectuarà sense portadors de pólvora i tots els festers hauran d'anar previstos, obligatòriament, de polvorera" què passa! Els capitans de Festes no són festers, perquè anaven sense polvorera i amb portador, a veure si controlem això. Ja hem avançat en el de disparar seguint un ordre però encara es pot millorar, doncs si senten tirs molt fóra d'hora. Ambaixada, tard, simplement. Per la resta bé.

Dilluns 20 d'agost: Juí Sumaríssim del Moro Traïdor, es suposa que cap amunt han d'anar pel costat els festers moros i ha d'haver un ordre a seguir, jo, la veritat, es que no ha vist MAI aquest ordre complert. Si se suposa que el Moro Traïdor és l'acte més característic de les festes xixonenques i volem declarar aquestes d'Interés Turístic Nacional, haurem de millorar en tots els aspectes el Moro Traïdor: la desfilada cap amunt, no va ningú; el diàleg, es podria millorar un poc; els Marrocs baixant-lo del Castell a la Plaça, està mort! no fa falta que el maltracteu!! La desfilada cap avall, esquadres incompletes, ulleres de sol, uniformes per acabar, lleganyes, ressaca, etc. Associació: Milloreu el Moro Traïdor!

Quant a l'Eixida de Missa, al Kabileo i a l'Alardo ja he dit alguna cosa en el dia anterior. Ambaixada, capitans dels Pirates a l'Ajuntament, al so de la Marxa del Cid comencen a pujar, però, i la bandera capitana dels Cristians? No podia estar en un altre lloc que dalt del Castell, per favor, organització que estem en Festes, però...

Alçaments de Capitans de 2002 i desfilada, ja sé que els capitans entrants volen lluir-se, però, d'ací a que a l'hora de la Processó encara no s'hi haja acabat, Senyors, bon heu passat, Controleu!!

A la Processó cada vegada més la gent comença a eixir des de l'església i no ha acoblar-se a la punta de la Plaça, però cal millorar-ho!

De tota manera i, d'altra banda, de tot el que he dit, hem de reconèixer la bona participació de l'Associació en les festes. S'haurien de fer més coses relacionades en les Festes a la resta de l'any, com per exemple, escriure a *El Fester Xixonenc* publicar algun llibre com el que han publicat els Marrocs (enhorabona per a ells), crear pàgines web... i tot el que se vos puga ocórrer per a mantindre les Festes vives, durant la resta de l'any. Però sobretot, esperar el Mig Any per a tornar a disfrutar de les Festes

Abdón Cantó

**Miquel's
Lecheros**

Tel/Fax. 965 61 18 83
XIXONA

CERVEZAS
CRUZCAMPO
CALSBURG
HENINGER
FONT VELLA
SCHWEPPE
VINOS
CAFE LICOR CEROL

CARNICERIA

**Quiquet
y Ana Mari**

Tel: 965 61 09 94
XIXONA

C/ Alcoi, 23
Tel. 965 61 20 37
XIXONA

HNOS. VILLEGAS

PINTURA
DECORACION
Y LACADOS

Pol. ind. Segorb, s/n
Tels. 965 61 01 82 - 965 61 14 07
Móvil 630 900 744
XIXONA

Ctra. Tibi, km. 1
Tel y Fax 965 61 07 33
XIXONA

TRADICIÓ FESTERA

Qualsevol fester del nostre poble o de la contornà de les comarques de l'Alacantí o l'Alcoià podria nomenar sense problema els principals actes i dates per les que són famoses les festes d'aquesta zona. Tots sabem que l'Entrà d'Alcoi és el dia 22 d'Abril, vespra de Sant Jordi, que les festes de Cocentaina (també en agost) són famoses per la seva diana festera, amb les característiques notes del pasdoble dianer "El Bequetero", que a Mutxamel és famosa la desfílada en l'Entrà de la filà "Els Pacos" pel seu curiós estil, etc.

De la mateixa manera, tots sabem que el dia 15 d'agost, dia de la Mare de Déu de l'Assumpció, se celebra la ja famosa "Banyà" de la Torre de

les Maçanes, on puja molta gent del poble i de la resta de localitats properes. Per a la gent de Xixona, ens serveix de "pretext" per anar-nos-en a dinar amb els amics quan acaba la "Banyà" i fer el precalentament de festes.

No obstant, aquest any, hi havia una novetat: s'organitzava una "Banyà paral·lela" al poble de Xixona. Jo em pregunte, i m'agradaria que aquesta reflexió fóra el resultat de tots aquells que llegiren l'article:

- 1.- Per què copiem aquest acte del poble veí?
- 2.- Quina necessitat hi ha de tenir una "Banyà" el dia 15 d'agost quan les nostres festes són famoses, entre altres coses, per la "Banyà" que fem el dia de l'Entrà?
- 3.- Com ens sentaria a nosaltres que la Torre de les Maçanes organitzara aquest acte la

mateixa vesprada que nosaltres fem l'Entrà, llevant-nos protagonisme?

4.- No teníem problemes d'aigua al poble? (ja sé que l'aigua de la Banyà era "no potable", això faltava!!)

En definitiva, la tradició festera d'un poble està per a conservar-la i millorar-la tant com siga possible, però no per a copiar-la d'uns altres pobles. Ací m'agradaria fer referència, per a qui no l'hagen llegit encara, a l'article del meu company de Banda i Filà Carlos "Caboteta" en *El Programa*, que és

Un moment de la banyà de Xixona a la Plaça. (15-VIII-2001)

molt interessant a l'hora de tractar el tema de la "còpia" de festes.

Com exemple, de la no conservació de les tradicions festeres, i ja que, a més de fester

sóc músic, m'agradaria posar com exemple l'entrega de programes de festes als membres de la Banda, quan finalitza la cercavila del citat dia 15 d'agost. Enguany, per circumstàncies que desconec, no es va produir tal "acte tradicional", el qual va "defraudar" a alguns membres de la Banda, entre els quals em trobe.

En conclusió, espere que aquest article faça reflexionar a qui corresponga en referència a l'organització de les festes, que per altra banda i tot siga dit, ha millorat molt en els últims anys, i vaja com exemple l'article al diari *Información* amb data 21/08/01, on se cita "*La localidad ha sido pionera en la guía para el uso de pólvora y no registró percances en los múltiples actos*".

Paco Jiménez i Sirvent

TE'N RECORDES?

Una de les frases més repetides en tot tipus de reunió és la cèlebre "te'n recordes?" Quan comencen les reunions festeres i l'ambient està, com sol dir-se, «a punt», ix a la conversa la coneguda frase. Els records i les anècdotes brollen com fonts d'aigua. Solem recórrer als tòpics i posem molt èmfasi en les coses bones o gràcies que ens han passat i, en menor proporció, en els mals records que, com en tot, també tenim.

Deixant a banda si està bé o mal, jo sóc un convençut que la història de cadascuna de les filades que ixen a la festa és, precisament, eixos moments en què els festers, com si fóra un llibre, arxivem en la nostra memòria per a poder comentar-les en ocasions posteriors, fins i tot, si cal, viure-les per segona, tercera... vegada.

Sóc dels que creuen que tot allò que en realitat constitueixen una part fonamental de la festa, siga recollit per les filades com a part principal de la seua història, perquè, a la fi, la manera de ser d'una comparsa està molt lligada a tots eixos moments i fins i tot, els anomenats "festers de fora" o "mirones" moltes vegades es queden més amb tot això que en els boatos, vestits...

Al nostre poble ja tenim exemples d'actes que han passat a ser història de les festes col·lectives: el Moro Traïdor dels Moros Grocs, la Festa en l'Aire dels Mariners, el Mig Any dels Marrocs... i jo considere tant important la memòria individual de cadascú, com la col·lectiva de les festes de Moros i Cristians.

Ànim i a veure si registrem tots i cadascun dels moments que han fet festa a Xixona.

M. Candela (Premsa)

La Jijonencia
 (Jijonenc)

Pol. ind. Espartal, s/n.
 Tel. 965 6110 25
 XIXONA

Agrupació
 Artística Musical
 "El Trabajo"

Col·labora
 amb les festes

el mirall
 CENTRE D'ESTÈTICA
 UNISEX

C/ Josep Belda, 2
 Teléfono 965 61 24 70
 03100 XIXONA (Alacant)

Jijona S.L.
 IMPRESORES

C/ Alcoy, 50
 Fax 965 61 33 28
 Teléfono 965 61 26 28
 03100 JIJONA (Alicante)
 E-mail: graficaxixona@mixmail.com

SOBRE EL CARTELL DE FESTES

Una any més hem gaudit d'unes festes escandalosament meravelloses. Dies de bogeria, alegria, diversió, tradició i tot el seguit de tòpics que vulguem afegir a aquest llistat. Tòpics que no per ser precisament això, tòpics, no deixen de ser reals.

Per sort, des del 96 hem recuperat una tradició important, al meu parer, com és l'elecció del **Cartell de Festes**. En la societat de la imatge i la comunicació en la que ara vivim, aquest element publicitari té una funció bàsica en tant que representa i identifica les nostres festes dins i fora de la nostra població, i per tant ens diferència de la resta. Podem considerar-ho, per entendre'ns, el logotip que cada any imprimim a l'envoltori dels nostres Moros i Cristians. Amb el privilegi afegit que suposa comptar amb una fantàstica i ben autòctona xarxa de suports publicitaris arreu de l'estat, com són les gelateries de tots els nostres veïns.

Tot i això, potser l'elecció d'aquest cartell suscita cada any tot tipus d'opinions, polèmiques o crítiques entre els xixonencs: que és massa fosc, que sols representa a tal filada, que no representa al nostre poble, etc. És clar que tota crítica és acceptable basant-nos en la pluralitat de gustos i en la lliure capacitat d'opinar per cadascú de nosaltres. Tanmateix, considere adient reflexionar sobre una sèrie de problemes que envolten a l'elecció d'aquest element de les nostres festes.

Per definició, una de les funcions principals d'un cartell publicitari, a banda de la d'informar, és la d'aconseguir la identificació per part dels públics. Així, un xixonenc desitjarà que el cartell del seu poble represente clarament les festes del seu poble, i cap altra. Fins ací estem d'acord. Ara comencem amb els problemes. Què passa quan cap dels cartells presentats a concurs compleix satisfactòriament aquesta funció?

Des de l'Associació, i més en concret des de l'assessoria artística, s'ha discutit en

més d'una ocasió la possibilitat d'afegir com a requisit obligatori en les bases del concurs que el cartell incloga algun element identificador de Xixona o de les nostres festes. Aquesta imposició presenta diversos dubtes: per una banda, estem acotant o interferint en la llibertat creativa de l'autor, per altra, no és d'estranyar que les ruïnes del nostre castell aparegueren en totes les obres presentades com a "element identificador" (què si no?), per fi, és evident que el jurat té en compte, i molt, aquest criteri, i no cal ser tan implícit (creiem) per adonar-se'n que es tracta de les festes de Xixona i que per tant quan més xixonenc siga el cartell, doncs més possibilitat tindrà de ser el guanyador.

Potser ningú millor que el veí d'un poble pot conèixer la idiosincràsia i els "elements distintius" del seu mateix poble, sense caure en els tòpics. Un altre problema. La quantitat de xixonencs que participen a aquest concurs és quasi nul·la. Em resistisc a pensar que siga tan poca la capacitat artística del nostre poble.

Per tant, de vegades ens veiem en l'obligació de triar aquell cartell que, sense identificar-se amb les nostres festes plenament, sí compleix altres criteris que també són propis de tot cartell, com el de causar impacte visual (un cartell massa recarregat resulta difícil de captar al primer colp d'ull), ser elegant, atractiu, etc. Aquests últims criteris són clarament subjectius, i per tant l'elecció en aquest sentit pot resultar més o menys correcta en funció del gust de cadascú, això ja ho havíem dit i no té volta de full. En definitiva, s'intenta triar aquell que, en conjunt, resulte d'una major qualitat.

L'altra opció, sempre damunt de la taula, és la de declarar nul aquest premi. Una opció extrema que presenta més d'un problema: només cal fixar-se en el cas Alcoià, on el cartell és encarregat anualment a un artista —que no cobra poc, tot s'ha de

dir—, l'obra del qual no sol ser del gust de tothom, com és lògic, tot començant així de nou un cicle de polèmiques i crítiques fins i tot majors que en el cas d'una elecció per concurs. El que està clar és que una caixa de torró no es pot quedar sense el seu logotip, no?

Pot semblar que m'estic justificant. Potser sí. En qualsevol cas, trobe lícit que se sàpiga que no sempre és tan fàcil el procés d'elecció d'aquest cartell, perquè per tots és sabut que les coses no sempre són blanques o negres.

Que conste que les crítiques sempre són acceptades i benvingudes. I quan més constructives millor, tant en aquest tema com en qualsevol altre dels que envolten les nostres festes.

Des d'ací anime a tots els xixonencs a que deixen brollar el seu potencial creatiu i participen en aquest concurs amb obres de qualitat i ben xixonenques. Per cert, que també hi ha un concurs de fotografia que cal alçar de la seua semidecadència.

Gràcies a tots, i sort.

Pau Ros i Planelles.

Assessor Artístic de l'Associació de Sant Bartomeu i Sant Sebastià.

BASE DE DADES

Benvolgut fester/festera volem que estigues encara més informat. Ens agradaria crear una base de dades electrònica per a que estigues al dia.

Només ens has d'enviar un correu electrònic a la nostra direcció: elfesterxixonenc@eresmas.com
 T'informarem dels últims esdeveniments, notícies i altres a l'entorn de la Festa.

Manolo
JOYEROS

El Vall, 18
Teléfono 965 61 23 71
JIJONA

ERVECERÍA
hermano

C/ Josep Hernández i Mira, 1
Teléfono 965 61 30 54
JIJONA

EXCM. AJUNTAMENT
DE XIXONA

TURRONES
JOSÉ GARRIGÓS

Ctra. Nacional 340, km.764
Tel. 965 61 06 25
JIJONA

FERRETERIA
valls

José Valls Miquel

C/ La Sarga, 1
Tel. 965 61 05 71
XIXONA

AÇÒ NO TÉ PREU!!!

Fabian López i Coloma
<http://pagina.de/faloco>
faloco@teleco.upv.es

Nota: De vegades és molt difícil descriure amb paraules eixos moments de la Festa que ens fan gaudir tant. Música, ambientin, amistat, alegria, bon humor, poca substància, records, "catxondeo", unió... La millor manera de descobrir-ho és fent-se fester/a. Un feeling molt especial. Sobren les paraules, simplement dir: **Açò no té preu!**

AUTO ESCUELA
Boatella

C/ Josep Hernández i Mira, 9
Teléfono 965 61 30 76
JIXONA

CAFETERIA - DESAYUNOS
PLATOS COMBINADOS
monterrey

Ezequiel Ramón Aznar Ruiz
C/ El Vall, 14
Tel. 965 61 30 57
XIXONA

J. L. Morant

Decoració
Tèxtil
Tapisseries - Cortines
C/ Alcoi, 39
Tel: 965 27 47 - Mòbil 909 37 69 47
XIXONA

Moros Grocs
XIXONA

dando caña!!

SUEÑO O REALIDAD

(Viaje a Xixona)

Hoy es el primer día de Agosto, el primero de las esperadas vacaciones del verano, me levanto de la cama y después de darme un baño para quitarme el sopor y calor de la noche, empiezo a hacer el equipaje, me voy de vacaciones, me voy a ver a mi gente (familia, amigos, conocidos y un montón de gente más) en fin que voy al "MEU POBLE".

- Mira Papa han puesto bancos y jardines, han hecho rotondas y parece que están construyendo una urbanización, si que ha cambiado esto en poco tiempo.

- Si que parece que ha cambiado hijo, pero esto no es Xixona estamos en Mutxamel, esto es el Polígono Industrial que se está construyendo y eso que dices tú son los pilares de las naves que se están realizando en él (fábricas, almacenes, etc.).

- El de Xixona ¿Ya estará construido? ¿Será igual ó mejor que esté?

- Creó que será mucho mejor pero (entramos en la recta de la Mina) "arrea si pareix que han plantat blat". (Un poco desilusionado) creo que todo sigue como antes.

Subimos por la Volta de la Paella y nos encontramos con una construcción de naves.

- Ves como no, ya han empezado aunque sean pocas, por lo que se ve en la parte de arriba van a seguir construyendo.

- Pues parece que no, solamente van ha trasladar la fábrica del Almendro.

Ya hemos llegado a Xixona.

- ¡Mira nos han puesto "Pendons"! (Sin mala intención) han cambiando las banderitas de plástico por estas, yo las encuentro más bonitas.

- Sí, pero a mí me recuerdan cuando era más joven "la festa dels carrers", donde en algunos colgaban las colchas a especie de banderas.

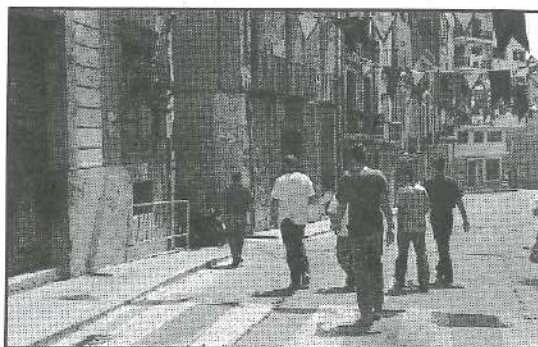
- Hola Pares! Ja hem arribat, com esteu? I els oncles i altres parents?.

- Tots estem bé ja els veuràs mes aviat.

- I pel Poble com va?

- Per l'estil, ja t'adonaràs.

Llega el Sábado, "Nit del Soparet", al levantarme de la siesta y con el fin de estar más fresco y relajado me tomo una ducha y bajo a "La Plaça", después de pasear un rató con los amigos, nos va-

A dinar pel carrer dels Festers

mos a cenar, cuando al rato oímos los primeros acordes de un pasodoble y nos salimos corriendo para ver el desfile. Pero ¡Sorpresas! Hemos llegado tarde, ya están desfilando las tropas moras, nos hemos perdido a los cristianos.

- No Home no, ¿es que no t'has assabentat? Ahora unos días desfilan primero los Moros y luego los Cristianos, y otros al revés como toda la vida.

- Y esto ¿por qué?

Salta Vicent i diu:

- Serà perquè com diuen que els moros són els més borratxos, així no els dona temps a bufar-se, i damunt estalvien diners en beguda.

- Así será, pero ten en cuenta que la gente esta acostumbra a lo demás, y cuando termina el bando moro normalmente se desaloja la Plaça y la gente se va de fiesta o a casa a descansar. Ahora me explicó la conversación que oí el otro día en la que un cañeto le decía a un marroco:

"Esto no es para siempre, ten en cuenta que si cambian la entrada la mayoría del bando cristiano, o por lo menos la Cañeta no saldriamos, pues estamos acostumbrados a desfilas lo antes posible, ducharnos y sertarnos en la acera del casino o asomados a los balcones de nuestras casas a beber, comer y veros desfilas, si fuera al reves cuando nos tocara a nosotros, tendriamos tal ¡Pet! Que seria imposible salir a la entrada."

Empieza la semana y después de bajar a tomar el sol a la piscina, (sin saber donde tomarnos unas cervezas, pues nos indican que han cerrado el Bar del Poli por falta de pago y otras cosas)(según el corre, ve y dile popular de los pueblos), nos subi-

mos a casa, nos arreglamos y nos vamos a ver las actuaciones de ese día.

Al llegar a la Plaça después de cenar en Cá Julianet, nos dirigimos "a les escoles" para ver la actuación, pero ¡Sorpresas! Otra vez la misma, la gente que en lugar de subir al parasol, se va "Plaça cap avall", a buscar "El Barranc de la Font". La Plaça se queda desierta los Bares desamparados, sin parroquianos que atender ¿Será que han puesto la ley seca o el toque de queda?

-No home no, es que ahora las actuaciones las hacen allí.

Así que nos dirigimos hacia el indicado parque xixonenc, nada más entrar nos encontramos dos casetas a especie de garitas de guardia, las cuales para mi asombro, me indican que son los aseos, mirando a la izquierda empezamos a bajar por una rambla escalonada, a especie de bancalitos donde han colocado las sillas y al fondo el escenario, donde se realizan las actuaciones. Nos sentamos y mirando de reojo vemos bajar a la Tía María y Jesusa.

- Desde luego aquí debemos de venir con "esparidenyes de la mona i pantalons", pues de la manera que hemos venido hoy con los zapatos de tacón, van ha decir que venimos bebidas, sin haber probado ni el agua.

- Mira Jesusa quina garita que han colocado ahí arriba.

- Sí es un Bar que ha puesto Pichoc para que beba la gente, pues aquí no hay nada donde refrescarse uno. Oye Pepe eso de ahí ¿no me habías indicado que eran los camerinos?

Sí pero ya sabes la gente de aquí como es, hablan de lo que ven, sin pararse a pensar si es verdad o simplemente por el hecho de lo dice Fulanita tiene que ser real.

Empieza la velada (Lírica) y en el calor de la noche, con el canto y los gorgoritos me encuentro otra vez en los brazos de morfeo.

Al despertar me encuentro en mi cama, día primero de Agosto, primer día de las vacaciones esperadas. Habrá sido un Sueño o será una premonición real de lo que me espera al llegar de la Capital.

Mosso

Marga Mira
joyería

Pintor Cabrera, 14 - Tel. 96 592 06 15
Alfonso el Sabio, 16 - Tel. 96 514 25 19
ALICANTE
Vicente Cabrera, 16 - Tel. 96 561 11 72
JIJONA

JOSÉ ANDRÉS LLORENS

ALMACÉN
DE BEBIDAS

C/ Mare de Déu de l'Orto, 41
Teléfono 965 61 06 73
JIJONA

**MOROS VERDS
XIXONA**

Vestuari i Complementes
de Moros i Cristians
Balladors i Balladores

C/ Laporta, 11
Tel. 96 556 66 05
BANYERES DE MARIOLA

Alfonso Zaragoza en l'última ambaixada

Parlant de Festes amb

Un 23 d'agost del 64 naix a Xixona un xiquet morenet amb el pel a rulls, Alfonso Zaragoza, més conegut com Saragossa. El seu currículum fester abasta prou: banderer de Festa en la Filà Moros Verds l'any 83, Refundador de la Filà Kaimans l'any 87, delegat de la mateixa els anys 87 i 92, secretari de la Comissió de festes, col·laborador de El Programa i Ambaixador Moro entre els anys 1992 fins enguany, 2001.

A més a més, ha escrit dos magnífics llibres, que han fet prou de ressò en l'entorn del CEFIRE d'Alcoi per publicar-ho a nivell comarcal, que tracten sobre les Ambaixades: com naixen, es creen i s'interpreten. Durant deu anys ha reivindicat la figura de l'Ambaixador tant moro com cristià a les festes de Xixona, perquè se li dona poca importància.

S'acomiada de les festes, de les Ambaixades, però segons assegura sempre estarà ací, per ajudar en tot el puga, puix el seu caràcter li ho

demana. De tota manera, moltes gràcies per invitar-nos a sentir la teua veu greu i boja, fins sempre.

1.- Moro o Cristià? Per què?

Moro perquè sempre m'ha tirat allò moro. M'agrada més el moro que el cristià. De fet els meus pares eixien, quan es va fundar la filà dels Cavallers del Cid, de cristians. Mon pare va ser fundador i el primer capità en aquesta filà. Eixien ell i el meu germà. I jo eixia en els Moros Verds.

2.- Quines arrels has tingut per a agafar el càrrec d'Ambaixador Moro?

A mi em ve del temps de l'escola, a final del curs feia una crítica dels mestres, i allà comença a despuntar en tot el tema de parlar en públic i intentar representar, gesticular. Parlar, feia els textos i després amb Roberto Picó «Triana» fèiem l'ambaixada en l'escola. Ell es posava damunt de la tarima jo damunt del potro. I el fet de fer-ho ací, doncs mira, una Nit del Soparet em vaig decidir. També, perquè els Cavallers i els Kaimans no tenien cap paper en la Festa i una forma de fer alguna cosa era la participació en les ambaixades. A Alfonso Coloma li va estranyar que algú volgués fer cap cosa per la Festa. Els dos ambaixadors que hi havia, n'eren Gaspar i Marcos (el Veterinari) que ho feien perquè no hi havia ningú.

3.- Quants anys has dut aquest càrrec a l'esquena?

Deu anys, enguany ha fet deu i ja serà l'acomiadament, molt emotiva.

4.- Ha sigut gratificant?

Molt, barbaritats! Per les anècdotes, per l'ambient, quan t'has ajuntat amb aquest;

el millor els moments d'assaig a la kàbila dels Cavallers. Això ha sigut magnífic.

5.- Com es fa l'assaig de l'Ambaixada?

Comencem el dia del Senyal, totes les setmanes un o dos assaigs. Els primers dies tenim el text, perquè arribes peix, i ens pitem del riure. Després anem concretant detalls. És el més bonic de tot. I les nostres dones estan al costat el dia de l'Ambaixada per si se'ns oblidava alguna cosa. A més a més, el tenir a Paco Mira del Cerro de company, em facilita les coses.

6.- Creus que tot té un fi? Per què?

Dóna't compte que la cultura dels Moros i Cristians és la lluita i després el parlament i tot mou pràcticament de les ambaixades. Té un fi, clar que sí, tot té un final en aquesta vida.

7.- Per què no continuar?

Per què no continuar...? Ja porte un parell d'anys que t'ajuntes amb els amics i t'emboiques de tal manera que no pots reunir-te. La veritat és que has de ser un poc egoista per la teua part, i jo ho sé, clar, estic amb la meua dona i els meus fills i això per ells és estar vivint-ho com ho visc jo, i també tenen dret a divertir-se i disfrutar més de la Festa.

He de reservar-me per estar en condicions òptimes, i tot no pot ser. Has de tenir molta responsabilitat, no pots eixir als trons, cridar i quedar-te afònic. Duem una línia que va en ascens, i cal tenir cura i mantindre el nivell i damunt, espantar-ho cap amunt, i més si volem declarar les festes d'Interés

Turístic, és a dir, que no caiga en el menfotisme.

8.- Un substitut?

Ai!!! Ací és quan la maten... Dóna't compte que posaré en el meu càrrec a disposició de l'Associació i de la filà dels Kaimans, clar, aquesta és la que s'encarrega; potser que la filà dels Kaimans tinga ja un substitut. Sinó hi ha algú, des d'ací faig una crida per a la gent que vulga fer les ambaixades. Supose que hi haurà gent que estiga disposada. Potser estiguem matisant molt i hi ha gent que ho vol fer. Sobre el temps i la marxa ja anirem fent. Sobretot hauríem de potenciar en l'Escola de Festes d'aquest detall. El fet d'haver fet el treball és, entre d'altres coses, per a que tinguen un referent de com fer les ambaixades.

D'altra banda caldria ocupar-se'n un poc més dels ambaixadors, com ho fan en altres pobles, cosa que ací mai s'ha fet i els anteriors ambaixadors s'ho han deixat per deixadesa, ningú els fa cas. Aquest no és el cas pel qual jo me'l deixo.

Des d'aquestes pàgines m'agradaria proposar el fer un debat sobre les Ambaixades, en la setmana cultural del Mig Any, que crec que seria necessari i interessant.

9.- Com seria l'Ambaixador ideal?

Una persona responsable i en ganes de treballar, almenys que seguísca la tònica d'aquests últims anys, intentar mentalitzar-lo. Cal que li oferim alguna cosa, perquè no li oferim res. Podem oferir-li la participació més directa en la Festa: des d'anar a mis-

sa, fins estar en l'alardo, com si fos un capità. Fer una figura més representativa. De tota manera ho diu l'ambaixada:

«España trata a los embajadores, como personas sagradas, i como a tales, se los mira».

10.- Com han evolucionat les ambaixades?

Som el poble que, possiblement, fa més ambaixades. El tall el podríem fer des de que les dues filades agarren l'acte de les

ambaixades. Hem intentat dignificar-les i fer cada any una cosa diferent.

11.- Com les podries millorar?

Fer una escenografia com cal, i crec que no hauríem de tocar el text, sí mots, però en general bé. També caldria crear una comissió sobre les ambaixades de les festes, i fer un llistat de tot el que necessiten, tindre més organització.

12.- I de les festes de Xixona que en diries?

En general molt bé, cap amunt, però cadascú defensa els seus interessos i des de fa ja uns quant anys estic intentant reivindicar la importància de les ambaixades i dels seus ambaixadors.

Comentari Lliure:

No més dir que estic molt agraït per tota la gent que s'ha interessat amb mi, i que han sigut deu anys fantàstics.

Josep Miquel Arques

Parlant de Festes amb ...

L'Hort de la Societat "El Trabajo" ens va reunir per realitzar una nova entrevista, en aquest cas, a dues components de la filà més gran, la dels Mirons. Una es defineix com a mirona tranquil·la, Teresa Carbonell Argüelles, Tere la Machaca com la gent la coneix, col·laboradora de El Programa des de fa un fum d'anys. La segona és una mirona apassionada, que li dol vore errades en la Festa que tant desitja i pateix, Amèlia Asensi Mira.

La primera és secretària de l'Associació Amics de Xixona i la segona és la presidenta de les Viudes, amb elles hem volgut sentir (més bé, llegir) la veu del fester a peu, perquè també són festers, ens han fet veure el que els festers de dins no veiem. Dues entrevistes en ha portat aquest número, però grans, perquè els seues personatges així ho són. Passeu i descobriu-ho!

1. Mora o Cristiana?

Teresa: Jo he eixit de mora i de cristiana (grog, pirata), però pense que això depèn de l'ambient que tu tingues.

Amèlia: Jo he eixit de mora vermella, de llauradora, de gitana...Eixiria de cristiana, m'agrada el bàndol moro per l'esplendor, però la música, la cristiana.

2. Festeria o Mirona?

Teresa: Festeria. Però amb ambient.

Amèlia: Sobretot festeria abans que mirona. M'agrada molt l'ambient de vestir-me. Això d'eixir, vestir-te soles, no! Amb amigues i has de tenir il·lusió

3. Com es veu la Festa des de la barrera?

Amèlia: Si t'agrada la Festa li traus la part bona i la part roïna. A mi tot m'agrada molt,

m'ho menge tot, però veus allò bo i allò roïn, saps qui va bé, qui va malament, qui té gràcia, qui no té gràcia.

Teresa: Podem dir que les festes han prosperat molt per a bé. Van tots bé, uniformats, però el més pesat és: a vore! Guai si encara estan pel "Trabajo"!!!

Amèlia: *Lo bueno breve, dos veces bueno.* L'Entrà dels Llauradors del 95 va passar apressa, tot seguit, li van traure un partit a la Festa molt profitós i no et cansaves, ho vam assaborir. Però, quan et despacencies, per molt luxe que hi tragues... així i tot, l'Entrà encara és molt lenta. Això sí, la puntualitat ha sigut perfecta, en tots els actes. És d'agrair. Però en els soparets, ha sigut bona la idea d'un dia els cristians i després els moros, però quan arriben al Trabajo es recreen: han d'arrossegar menys els peus.

Teresa: És veritat, l'Entrà es fa pesat, enguany els Cavallers ho van fer molt bé, tots

junts, però quan arriben els moros et despacencies, perquè passen i mires que encara estan en el Casino, d'ací que apleguen han passat vint minuts, els xiquets eixen a jugar, etc... Seguint el que dia Amèlia dels soparets, encara no comprenc perquè els moros es recreen tant, podrien anar d'igual manera en marxa mora però més apresa.

4. Quina posició té la dona dins de la Festa de Moros i Cristianes?

Teresa: Estan bé dins la Festa, hi ha molta dona, però per exemple, si parlem dels vestits, enguany no han estat encertades, cap de poquet, crec que els vestits festers que es lloquen haurien d'estar d'acord amb algun tret de la filà.

Amèlia: Jo he vist moltes xiquetes que anaven carregades, molta xiquellera, i els prova fatal, cridant, mal vestides, etc... Pense que les dones s'haurien de fer un vestit oficial. (Teresa apunta tot el contrari, perquè pensa

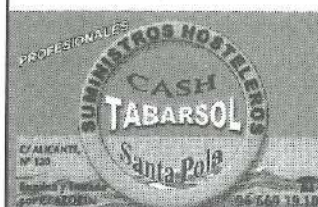

**Repostería
POLIESPORTIU**

ANGEL MORENO

Tapes variades
i entrepans

Teléfono 965 61 16 59
JIJONA

**El Bar
Inglés**

DAVID Y EUSEBIO

205 La Peña Reona
Teléfono 965 61 30 34
JIJONA

que lis lleva encant).

5. L'acte que més i que menys us agrada?

Teresa: A mi m'ha agradat molt l'Ambaixada, les dues, per la preparació que ha tingut, la gent que hi havia. Respecte al Moro Traïdor, està bé, els actors no són igual com els que havien abans, però voldria dir que s'han passat un poquet en la forma de parlar, trobe que poden clavar-se en qui vulguen però no m'agrada quan diuen paraules, etc... Tin en compte que tant en les Ambaixades com el Moro Traïdor hi ha un públic que són jóvens i es riuen, però també gent major que no li agrada. I Ara vaig a dir-te, hi haurà més d'un fester que encara no ha vist cap ambaixada i molts actes més, com les Diances, Processons, etc... Eixos que necessites patir, un poc.

6. Com es podria millorar l'Entrà? És a dir, disminuir encara un poc més el temps?

Teresa: La Banda enmig, i meitat esquadres davant i meitat darrere. Però no volen, per què? Perquè no volen parèixer a les de Mutxamel. Altra cosa que es podria fer... l'Entrà dels Cristians pel matí i la dels Moros per la vesprada, però clar, com està la Banyà...o també podríem fer només un dia de trons, però com vos ho passeu també...

Amèlia: Jo ho faria d'altra manera, una filà que no fóra la Capitania, màxim dos bandes per filà. També podríem posar un dia més de Festa, però serien massa llargues.

7. Com veieu la Festa: organització, conscienciació...

Amèlia: Molt bé, s'ha avançat molt.

8. Què criticaríeu?

Teresa: Ja hem dit moltes coses, jo llevaria els Trons, i ho vaig escriure en un article. Quanta gent està veient els trons? Pocs. Podríem fer una espècie de guerra, els que tenen molta afecció davant, tirant trons, però els que no tenen tanta afecció, darrere fent un tipus de lluita, perquè supose que en la guerra no tots anirien tirant trons? Un ferit, l'altre agarrant-lo, una espècie de teatre, aleshores la gent aniria a veure els trons, d'aquesta manera estic en casa i quan sent l'últim tro ix de casa. És un acte que només és per als festers. Hi ha dos dies ací que es perden per quatre que volen tirar.

Amèlia: Trobe que els trons han d'estar, que es podrien millorar sí. Estic d'acord amb Teresa. D'altra banda estic molt contenta de la manera que tractem a les Bandes i com són de bones. Fem comentaris: xica, quina banda, com sona, o quan ix la del poble tota la gent es volca.

9. Per què el/la fester/era no participa d'una manera més activa als actes religiosos, com per exemple les misses?

Teresa: Jo crec que coincideix amb els esmorzars. Podríem tornar a fer una missa de campanya, però clar, això ja no és una missa oficial, prompte a les vuit del matí. Mira, els jovenets es lliten tard, i salcen tard; les dones casades aprofiten eixe moment per ordenar la casa, averiguar als xiquets.

Amèlia: Enguany ha sigut un èxit, han hagut dos misses on l'església estava de gom a gom. Però el fester participa poc, pèrdua de consciència i no saben, a vegades, ni a qui es dediquen les festes. Crec que el fester no se situa en la missa, que no és el mateix.

10. I de l'Associació, que en diríeu?

Teresa: Feu molt bon treball però em sembla que col·labora poca gent i al final es cansa, la Festa és molt cansina i desagraïda. Hauria de col·laborar més gent, encara que hi ha gent que no aprofita, doncs eixa gent se li dona un càrrec amb menys importància. Crec que la Festa s'ha de nodrir de bons festers, i qui és bon fester, aquell que es preocupa per la Festa. A que me lo den todo no.

Amèlia: Cada any haurien d'ajudar cinc o sis de cada filà i que provaren. Almenys que es renoven els càrrecs dins de la filà, en l'Associació és un altre cantar. I també crec que el miró i la mirona hauria d'aportar el seu granet perquè nosaltres, en certa manera som una part de la Festa, sense nosaltres no hi hauria Festa.

11. I de les festes d'enguany?

Teresa: El Concert de Festes a vegades es fa infinit, el pregó no hauria d'allargar-se més d'un quart d'hora. Els encarregats haurien de tenir això en compte perquè la gent va a sentir la Banda i vinga discursos, i vinga discursos...

Amèlia: Jo recorde un any que va ser molt ràpid, va tocar tots aquells aspectes de Xixo-

na, curtet i ens va meravellar.

12. Quin paper té el miró la Festa?

Amèlia: Home, un paper molt important, la veritat perquè si no hi hagueren mirons no hi hauria Festa.

13. Com és el miró en Xixona?

Amèlia: Regular, regular perquè és molt crític i no aguanta moltes coses. Si el fester, en la Retreta, et gasta alguna broma, jo he vist a gent agarrar-lo de la solapa i insultar-lo, això no! El miró a vegades és sec, moltes vegades no aplaudeixen perquè tenen vergonya.

Teresa: La gent és reparosa, la gent aplaudeix, però ha de ser un cap d'esquadra extraordinària per a què es motive. Crec que el xixonenc és molt llest, viatja molt i molta gent no li crida l'atenció, i es moltes voltes és molt apàtic. A vegades la gent s'avorrix, i no col·laboren.

14. Com podria millorar el fester xixonenc?

Teresa: Sent més responsable i acudint a les reunions. Podríem controlar eixes assistències i sobretot que no es queixaren. Metal·litzar-los que la festa és alguna cosa més que eixir a desfilars.

Amèlia: Cada filà hauria de posar un mínim de festers que organitzaren la Festa, tant per a la filà com per a l'Associació. I la gent jove també ha de col·laborar perquè el fester de Xixona siga el millor. Moltes gràcies a les dos.

Josep Miquel Arques

ISMAEL

MIRALLES SIRVENT
(C.A. BERLUBIA)

Desde una aguja
hasta un reactor
REPARTO A DOMICILIO

C/El Vall, 43 C/Felipe V, 14 bis
Tel. 965 61 07 80 Tel. 965 61 06 79
XIXONA XIXONA

COMPARSA

La Cañeta

XIXONA

GALLETAS - BARQUILLOS
COMPLEMENTOS PARA HELADOS

Ctra. Nacional 340, km. 765
Tel. fono 965 61 30 80
XIXONA

PENYA ATLÈTICA
"GIRABOIX"

Pol. ind. Segorb, s/n
Teléfono 965 61 05 85
JIJONA

Ya está a la venta en kioscos y librerías de la ciudad

El libro La Festa des de dins. La filà Marrocs de Xixona despierta gran interés en el acto de presentación.

Mesa presidencial del acto de presentación (foto Marcos Ros)

El martes día 14 de agosto, después de la danza, se presentó en la kábila Marrocs de nuestra ciudad, el libro: *La Festa des de dins. La filà Marrocs de Xixona*, que ya se puede adquirir en los kioscos y librerías de Xixona. El acto contó con una nutrida asistencia de representantes del mundo de la fiesta, de asociaciones y entidades locales, de la familia Marrocs así como de autoridades y público en general que hicieron pequeña la kábila y arroparon con su presencia este momento que con tanta

cariño habían preparado los Marrocs.

Tras la presentación y en el vino de honor, los asistentes en animada tertulia felicitaron la feliz iniciativa e intercambiaron las primeras impresiones sobre el libro que en términos generales ha causado una grata sorpresa, así como el hecho de que l'Associació de Fiestas no subvencionara esta primera edición.

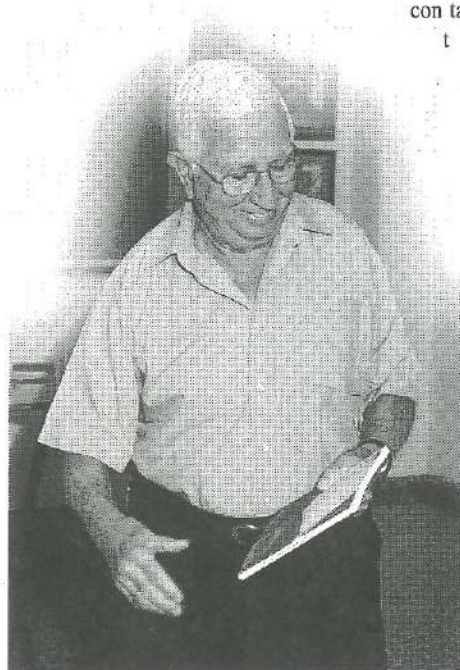
La Festa des de dins. La filà Marrocs de Xixona, es una recopilación de artículos, entrevistas, reportajes y ensayos sobre la filà Marrocs seleccionados de entre los que han venido publicándose en distintos medios de comunicación en los últimos cincuenta años. Contiene además dos escritos memorialísticos inéditos de dos veteranos de la filà con más de cincuenta años de participación activa en la misma así como otros materiales diversos nunca publicados como documentos y fotografías, que hacen sumamente agradable la lectura.

Según comentaron los responsables de publicación de la filà, el libro ha constituido un gran esfuerzo tanto de trabajo de recopilación e investigación como de edición y no hubiera sido posible sin la ayuda económica de un grupo de Marrocs así como de Cajarural Alicante, Consejo Regulador de las indicaciones geográficas protegidas de Xixona y turrón de Alicante, Ajuntament de Xixona, Generalitat Valenciana -Conselleria de Cultura, CAM, la Caixa y Tintorería-Mercería Styl.

En el acto de presentación, Amand Picó dijo que el libro es en definitiva el pueblo de Xixona a la hora de hacer fiesta y Josep Mateo resaltó la figura señera del tío Preciós, (que ha servido de leiv-motiv del libro ya que su figura se

repite en la portada e interior) leyendo un artículo de Angel Mollà, recientemente fallecido. El presidente de la filà, José Masià, "Punya" agradeció la colaboración de todos los que han hecho posible este proyecto y Verónica Moya y Pau Garrigós entregaron los primeros libros salidos de la imprenta al mismo "Punya" i a Alberto López, como reconocimiento a los dos festeros más veteranos que han escrito en el libro y como homenaje de la filà por la entrega y dedicación que han tenido durante toda la vida a la misma.

sl' Oficial (Ofpress)

A. López Mira con el libro (foto Marcos Ros)

FESTER
 xixonenc

DIRECCIÓ:

Josep Miquel Arques

COL-LABORADORS:

Paco Jiménez i Sirvent, M. Candela (Prensa),
 Pau Ros, Toni Llorens Filliol, Juan José i Vicent
 Pardo López, Abdón Cant Josep Miquel Arques
 i Alfonso Zaragoza, Teresa Carbonell i Amèlia
 Asensi, l' Oficial (Ofpress)

CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA

OMPUV

DIRECCIÓ ELECTRÒNICA

elfesterxixonenc@eresmas.com

FOTOS

Segle XXI, Marcos Ros, Josep M. Arques

IMPRIMEIX

Gráficas Jijona SL